

Centrum biológie rastlín a biodiverzity SAV, v. v. i.

Pohotovostný plán na riešenie úniku alebo šírenia invázných druhov vrátane plánu eradikácie

I. Údaje o množstve a druhu invázných nepôvodných rastlín pre ktoré bolo vydané povolenie na vykonávanie činností týkajúcich sa invázných nepôvodných druhov, a ktoré môžu uniknúť pri mimoriadnej udalosti, číselné znaky kombinovanej nomenklatúry taxónov (číselný znak KN pre živé exempláre/číselný znak KN pre časti, ktoré sa môžu rozmnožovať), počty kusov (celých jedincov alebo ich častí) a množstvá semien.

A. druhy uvedené v zozname invázných nepôvodných druhov vzbudzujúcich obavy Európskej únie vydanom vykonávacím nariadením Komisie (EÚ) č. 2016/1141 ktorým sa prijíma zoznam invázných nepôvodných druhov vzbudzujúcich obavy Únie podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1143/2014 v platnom znení

Acacia saligna (akácia vrbovitá)
číselné znaky KN: ex 06029047/ex 12099999
v počte max. 50 ks a max.10 g semien

Ailanthus altissima (pajaseň žliazkatý)
číselné znaky KN: ex 06029048/ex 12099999
v počte max. 50 ks a max.10 g semien

Alternanthera philoxeroides (papagájovec močiarny)
číselné znaky KN: ex 06029050/ex 12099999
v počte max. 50 ks a max. 10 g semien

Andropogon virginicus (fúzatka virgínska)
číselné znaky KN: ex 06029050/ex 12099999
v počte max. 50 ks a max. 10 g semien

Asclepias syriaca (glejovka americká)
číselné znaky KN: ex 06029050/ex 12099999
v počte max. 50 ks a max 10 g semien

Baccharis halimifolia (bakchara halímiolistá)
číselné znaky KN: ex 06029049/ex 06029045, ex 12099999
v počte max. 50 ks a max. 10 g semien

Cabomba caroliniana (kabomba karolínska)
číselné znaky KN: ex 06029050/ex 12099999
v počte max. 50 ks a max. 10 g semien

Cardiospermum grandiflorum (balónovec veľkokvetý)
číselné znaky KN: ex 06029050/ex 12099999
v počte max. 50 ks a max. 10 g semien

Ehrharta calycina (erharta plevnatá)
číselné znaky KN: ex 06029050/ex 12099999
v počte max. 50 ks a max. 10 g semien

Eichhornia crassipes (eichhornia nafúknutá)
číselné znaky KN: ex 06029050/ex 12093000
v počte max. 50 ks a max. 10 g semien

Elodea nuttallii (vodomor Nuttallovo)
číselné znaky KN: ex 06029050/ex 12099999
v počte max. 50 ks a max. 10 g semien

Gunnera tinctoria (gunera farbiarska)
číselné znaky KN: ex 06029050/ex 12099999
v počte max. 50 ks a max. 10 g semien

Gymnocoronis spilanthoides (šišatka mokradná)
číselné znaky KN: ex 06029050/ex 12099999
v počte max. 50 ks a max. 10 g semien

Hakea sericea (hakea hodvábna)
číselné znaky KN: ex 06029050/ex 12099999
v počte max. 50 ks a max. 10 g semien

Heracleum mantegazzianum (boľševník obrovský)
číselné znaky KN: ex 06029050/ex 12099999
v počte max. 50 ks a max. 100 g semien

Heracleum persicum (boľševník perský)
číselné znaky KN: ex 06029050/ex 12099999
v počte max. 50 ks a max. 100 g semien

Heracleum sosnowskyi (boľševník Sosnovského)
číselné znaky KN: ex 06029050/ex 12099999
v počte max. 50 ks a max. 100 g semien

Humulus scandens (chmeľ japonský)
číselné znaky KN: ex 06029050/ex 12099999
v počte max. 50 ks a max. 10 g semien

Hydrocotyle ranunculoides (pupkovník iskerníkovitý)
číselné znaky KN: ex 06029050/ex 12099999
v počte max. 50 ks a max. 10 g semien

Impatiens glandulifera (netýkavka žliazkatá)
číselné znaky KN: ex 06029050/ex 12099999
v počte max. 50 ks a max. 10 g semien

Lagarosiphon major (sifónovec machovitý)
číselné znaky KN: ex 06029050/-
v počte max. 50ks a max. 10 g semien

Ludwigia grandiflora (ludvigia veľkokvetá)
číselné znaky KN: ex 06029050/ex 12099999
v počte max. 50ks a max. 10 g semien

Ludwigia peploides (ludvigia kalužníkovitá)
číselné znaky KN: ex 06029050/ex 12099999
v počte max. 50ks a max. 10 g semien

Lysichiton americanus (tulcovka americká)
číselné znaky KN: ex 06029050/ex 12099999
v počte max. 50 ks a max. 10 g semien

Myriophyllum aquaticum (stolístok vodný)
číselné znaky KN: ex 06029050/ex 12099999
v počte max. 50 ks a max. 10 g semien

Myriophyllum heterophyllum (stolístok rôznoľistý)
číselné znaky KN: ex 06029050/ex 12099999
v počte max. 50 ks a max. 10 g semien

Parthenium hysterophorus (parténium dráždivé)
číselné znaky KN: ex 06029050/ex 12099999
v počte max. 50 ks a max. 10 g semien

Pennisetum setacetum (perovec veľkoklasý)
číselné znaky KN: ex 06029050/ex 12099999
v počte max. 50 ks a max. 100 g semien

Persicaria perfoliata (horčiak prerastenolistý)
číselné znaky KN: ex 06029050/ex 12099999
v počte max. 50 ks a max. 10 g semien

Pistia stratiotes (pistia rezavková)
číselné znaky KN: ex 06029050/-
v počte max. 50 ks a max. 10 g semien

Pueraria montana var. lobata (puerária horská laločnatá)
číselné znaky KN: ex 06029050/ex 12099999
v počte max. 50 ks a max. 10 g semien

Salvinia molesta (salvinia obťažná)
číselné znaky KN: ex 06029050/-
v počte max. 50 ks a max. 10 g semien

Triadica sebifera (lojovec voskový)
číselné znaky KN: ex 06029048/ex 12099999
v počte max. 50 ks a max. 10 g semien

B. druhy uvedené v zozname invázných nepôvodných druhov vzbudzujúcich obavy Slovenskej republiky vydanom nariadením vlády SR č. 449/2019 Z. z., ktorým sa vydáva zoznam invázných nepôvodných druhov vzbudzujúcich obavy Slovenskej republiky

Amrosia artemisiifolia (ambrózia palinolistá)
v počte max. 50 ks a max. 10 g semien

Amorpha fruticosa (beztvarec krovitý)
v počte max. 50 ks a max. 10 g semien

Fallopia sp. (druhy rodu pohánkovec)
v počte max. 500 ks a max. 200 g semien

Lycium barbarum (kustovnica cudzia)
v počte max. 50 ks a max. 10 g semien

Negundo aceroides (javorovec jaseňolistý)
v počte max. 50 ks a max. 10 g semien

Solidago canadensis (zlatobyľ kanadská)
v počte max. 5000 ks a max. 200 g semien

Solidago gigantea (zlatobyľ obrovská)
v počte max. 5000 ks a max. 200 g semien

II. Identifikačné údaje oprávnenej osoby:

Centrum biológie rastlín a biodiverzity SAV, v. v. i., Dúbravská cesta 9, 845 23 Bratislava

+421 2 5942 6111

+421 2 5477 1948

<https://ibot.sav.sk/>

[GPS: 48°10'22.4"N 17°03'59.4"E](#)

III. Identifikačné údaje o osobách určených na odstraňovanie následkov mimoriadnej udalosti

Osoba určená v Bratislave:

RNDr. Pavol Mered'a, PhD.

Centrum biológie rastlín a biodiverzity SAV, v. v. i.

Botanický ústav

Dúbravská cesta 9, 845 23 Bratislava 4
Slovenská republika
E-mail: pavol.mereda@savba.sk
Tel.: 02/ 5942 6164
Osobná webstránka: <http://ibot.sav.sk/usr/Palo/>

Osoba určená v Banskej Bystrici:

RNDr. Katarína Skokanová, PhD.
Centrum biológie rastlín a biodiverzity SAV, v. v. i.
Detašované pracovisko v Banskej Bystrici
Ďumbierska 1, 974 01 Banská Bystrica
Slovenská republika
E-mail: katarina.skokanova@savba.sk
Tel.: 0903 922 398
Osobná webstránka: <https://ibot.sav.sk/usr/Jola/>

IV. Mená osôb, ktorým je potrebné oznámiť mimoriadnu udalosť

RNDr. Pavol Mered'a, PhD. Tel.: 02/ 5942 6164, e-mail: pavol.mereda@savba.sk
Ing. Jaromír Kučera, PhD. Tel.: 02/ 5942 6112, e-mail: jaromir.kucera@savba.sk

V. Identifikačné údaje o miestach držby invázných druhov

Botanický ústav, Centrum biológie rastlín a biodiverzity SAV, v. v. i., Dúbravská cesta 9, 845 23 Bratislava:

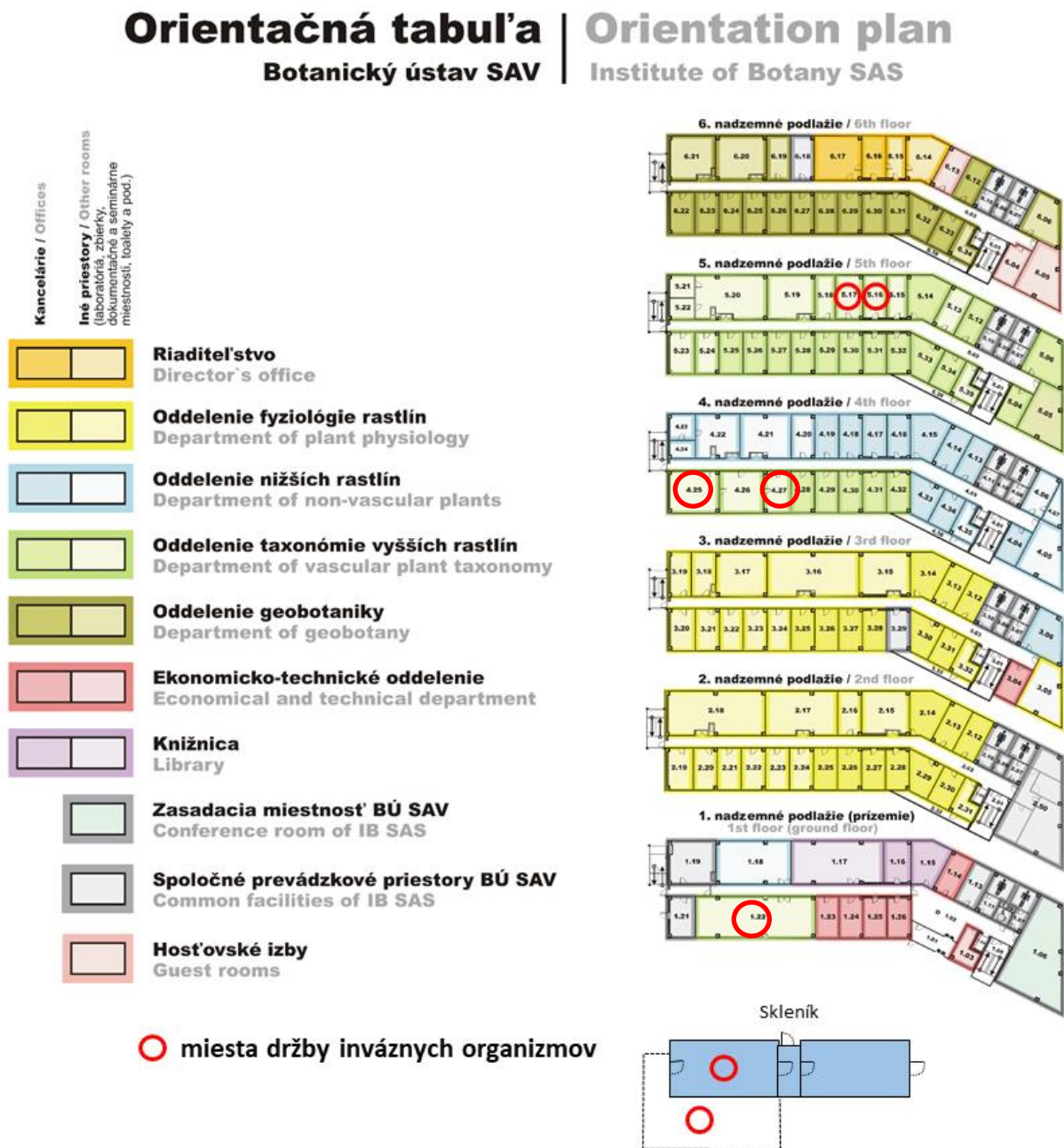
- (1) skleník pred budovou Botanického ústavu (obr. 3) a priľahlá oplotená časť vedľa skleníka,
- (2) herbár SAV – vyššie rastliny (miestnosť č. 1.22),
- (3) laboratórium prietokovej cytometrie (miestnosť č. 5.16; obr. 4),
- (4) herbárová študovňa (miestnosť č. 4.26),
- (5) sušiareň (miestnosť č. 4.27),
- (6) príručný herbár Oddelenia evolúcie a systematiky (miestnosť č. 4.25),
- (7) karyologické laboratórium (miestnosť č. 5.17, obr. 5).

Detašované pracovisko CBRB SAV na adrese:

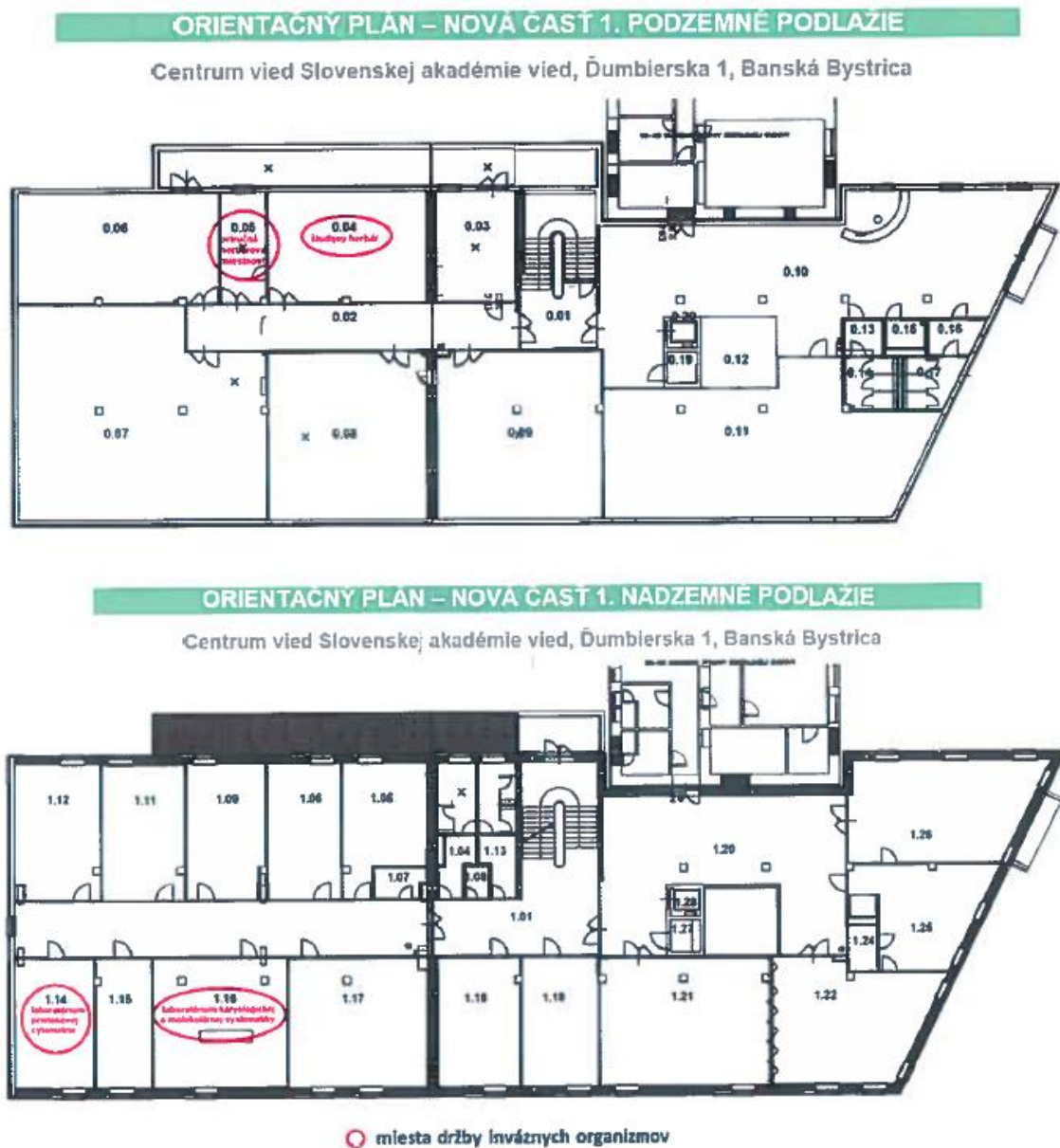
Centrum vied SAV, Ďumbierska 1, 974 11 Banská Bystrica:

- (8) študijný herbár (miestnosť č. 0.04),
- (9) príručná herbárová miestnosť (miestnosť č. 0.05),
- (10) laboratórium prietokovej cytometrie (miestnosť č. 1.14; obr. 6).
- (11) laboratórium karyologickej a molekulárnej systematiky (miestnosť č. 1.16; obr. 7).

VI. Plán zariadenia vrátane plánu umiestnenia pozemku s vyznačením miest významných pre obmedzenie následkov mimoriadnej udalosti

Obr. 1. Orientačný plán s vyznačením miest držby na Botanickom ústave CBRB v Bratislave.

Obr. 2. Orientačný plán s vyznačením miest držby na Detašovanom pracovisku CBRB v Banskej Bystrici.

VII. Ochranné opatrenia na zabránenie vzniku mimoriadnej udalosti

- Invázne druhy rastlín sú držané len v miestach držby.
- Všetky miesta držby sú označené „Biologické nebezpečenstvo“.
- Vo všetkých miestach držby je obmedzenie vstupu, t.j. do miesta držby vstupuje naraz iba primeraný počet poverených osôb.
- Prístup do miest držby majú výlučne poverené osoby.
- Semená invázyčných rastlín, ktoré by sa mohli uvoľňovať do vzduchu alebo by sa mohli prichytiť na predmetoch alebo odevoch a šíriť z miest držby, musia byť držané v uzavretých priestoroch alebo musia byť pred ich dozretím z rastlín odstránené.

- Všetky invázne rastliny v miestach držby musia byť označené spôsobom, ktorý umožňuje ich identifikáciu.
- V miestach držby sa môže nachádzať len nevyhnutné množstvo invázných druhov a všetky spontánne vzniknuté nepotrebné invázne jedince musia byť bezprostredne po ich vzniku odstránené.
- S herbárovými položkami invázných rastlín sa manipuluje spôsobom, ktorý vylučuje šírenie invázných rastlín z položiek do okolia: t.j. časti herbárových položiek schopné šírenia alebo rozmnožovania nesmú byť oddelené od položky, musia byť držané spolu s položkami v uzavretých priestoroch.
- Prenos invázných druhov sa uskutočňuje len takým spôsobom, aby nedochádzalo k uvoľňovaniu rastlín alebo ich častí schopných šírenia do okolitého prostredia.
- Čistenie priestorov s držanými inváznymi druhmi, zaobchádzanie s odpadom z týchto miestností a údržbu týchto priestorov vykonávajú iba poverené osoby.
- Poverené osoby musia v okolí miest držby (v okruhu minimálne 100 m od miest držby) v približne mesačných intervaloch monitorovať, či nedochádza k samovoľnému splnievaniu invázných rastlín z miest držby.
- V prípade zistenia úniku invázných rastlín z miest držby majú poverené osoby povinnosť tieto uniknuté invázne druhy rastlín bezodkladne mechanicky odstraňovať (vytrhnutím alebo vykopaním) a ich životaschopné časti (semená, podzemky a pod.) likvidovať tak, aby tieto neboli schopné ďalšieho šírenia alebo rozmnožovania.
- Likvidovanie invázných rastlín sa uskutočňuje odstraňovaním (napr. odtrhnutím, vykopaním) častí rastlín schopných šírenia a rozmnožovania (napr. korene, podzemky, semená a pod.) od ostatných častí rastliny a spálením zrelých semien a plodov invázných rastlín. Ostatné časti invázných rastlín, ktoré nie sú schopné šírenia alebo rozmnožovania sú kompostované alebo vyhadzované do komunálneho odpadu.

VIII. Opis mimoriadnej udalosti, ktorá môže vzniknúť v priestoroch alebo na mieste, kde sa používajú invázne druhy, spolu s odporúčaným spôsobom odstraňovania jej následkov

Rastliny môžu byť z priestorov schválených na ich držbu vynesené iba úmyselne, alebo môže dôjsť k ich úniku v prípade havárie v objekte SAV.

Metódy a prostriedky na fyzickú likvidáciu invázných druhov:

- Uniknuté invázne druhy rastlín sa okamžite mechanicky odstránia (vytrhnutím alebo vykopaním) a ich životaschopné časti (semená, podzemky a pod.) zlikvidujú tak, aby tieto neboli schopné ďalšieho šírenia alebo rozmnožovania.
- Likvidovanie invázných rastlín sa uskutočňuje odstraňovaním (napr. odtrhnutím, vykopaním) častí rastlín schopných šírenia a rozmnožovania (napr. korene, podzemky, semená a pod.) od ostatných častí rastliny a spálením zrelých semien a plodov invázných rastlín.

Metóda na zneškodnenie alebo sanáciu rastlín a pôdy, ktoré sú vystavené pôsobeniu invázných druhov počas mimoriadnej udalosti a po nej:

- Divorastúce rastliny, rastúce spontánne v okolí miest držby, ktoré boli vystavené pôsobeniu invázných druhov uniknutých z miest držby sa odsraňujú len v tom prípade, ak ide o príbuzný druh, pri ktorom existuje možnosť, že by mohlo dôjsť k ich kríženiu s uniknutým inváznym organizmom a tým k vytvoreniu životaschopného dcérskeho invázneho organizmu.

- V takýchto prípadoch sa okrem uniknutých divorastúcich rastlín (pozri kap. VIII) z prostredia okamžite mechanicky odstránia aj všetky generatívne orgány (kvety a semená) z kontaktných divorastúcich rastlín a následne sa tieto generatívne orgány spália.
- Pôda, nachádzajúca sa v blízkosti uniknutých invázných rastlín, sa z prostredia odstráni do hĺbky 10 cm, následne sa buď spáli alebo po dobu min. 30 minút zahreje na teplotu min. 70°C a až to takomto ošetrení (a zneškodnení potenciálnych častí invázných rastlín schopných šírenia) sa vráti naspäť na pôvodné miesto.

IX. Plán eradikácie

Eradikácia je úplné a trvalé odstránenie invázneho druhu letálnym alebo neletálnym spôsobom. V prípade zistenia úniku invázných rastlín z miest držby majú poverené osoby povinnosť okamžite udalosť oznámiť osobe zodpovednej za bezpečnosť nakladania s inváznymi druhmi, ktorá zabezpečí okamžitú eradikáciu a upovedomenie Ministerstva životného prostredia SR a Slovenskej inšpekcie životného prostredia. V prípade, že zodpovedná osoba bude aktuálne nedostupná, je každá poverená osoba povinná uniknuté invázne jedince okamžite mechanicky odstrániť (vytrhnutím alebo vykopaním) a ich životaschopné časti (semená, podzemky a pod.) zlikvidovať tak, aby tieto neboli schopné ďalšieho šírenia alebo rozmnožovania.

V Bratislave, dňa 25. 9. 2024

.....
Ing. Jaromír Kučera, PhD.
riaditeľ CBRB SAV, v.v.i.

**Centrum biológie rastlín a biodiverzity
Slovenskej akadémie vied, v. v. i.
Dúbravská cesta 9
845 23 BRATISLAVA**

-1-

Príloha: Fotografie vybraných miest držby

Obr. 3: Skleník Centra biológie rastlín a biodiverzity SAV.

Obr. 4: Laboratórium prietokovej cytometrie (miestnosť č. 5.16).

Obr. 5: Karyologické laboratórium (miestnosť č. 5.17).

Obr. 6: Laboratórium prietokovej cytometrie (miestnosť č. 1.14) na detašovanom pracovisku CBRB SAV v Banskej Bystrici.

Obr. 7: Laboratórium karyologickej a molekulárnej systematiky (miestnosť č. 1.16) na detašovanom pracovisku CBRB SAV v Banskej Bystrici.